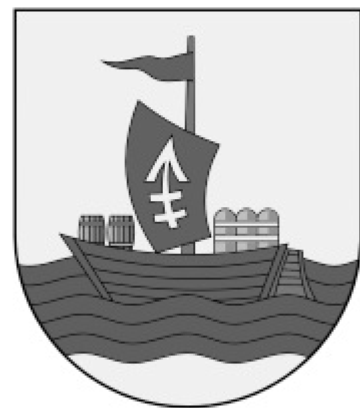
КРЫВІНКА

ТРАВЕНЬ
№ 7 (179)
2016 год

ІНФАРМАЦЫЙНА-КУЛЬТУРНАЯ ГАЗЕТА БЕШАНКОВІЦКАГА РАЁНА

ДЭМАГРАФІЯ

ПРАГРАМА ДЭМАГРАФІЧНАЙ БЯСПЕКІ ПРАВАЛЕНАЯ

На нядаўнім паседжанні раённага выканаўчага камітэту размова ішла пра выкананне Праграмы дэмаграфічнай бяспекі Бешанковіцкага раёна ў 2015 годзе.

Галоўнае: за два апошнія гады ў раёне нарадзілася 329 чалавек, памерла ж – 678, прычым 105 чалавек памерла ў працаздольным узросце. Такім чынам, смяротнасць перавышае нараджальнасць у 2,2 разы. Колькасць насельніцтва раёна на 1-га студзеня 2016 года склала 15 916 чалавек.

Па папярэдніх дадзеных за 1-ы квартал 2016 года натуральнае змяншэнне насельніцтва склала (мінус) 41 чалавек, за адпаведны перыяд 2015 г. - (мінус) 50 чалавек.

За 2015 год у раёне нарадзілася 159 дзяцей (або 93,5% да ўзроўню 2014 года).

За 2015 год памерла 342 чалавекі, што на 6 больш, чым ў 2014 годзе, у тым ліку ў працаздольным узросце памерлі 46 чалавек, што на 13 менш, чым у 2014 годзе.

У 2015 годзе ў выніку 11 ДТЗ загінула 4 чалавекі, 10 атрымалі раненне. За аналагічны перыяд 2014 гады адбылося 17 ДТЗ, 5 чалавек загінула, 22 паранена. У 1-м квартале 2016 гады адбылося 3 ДТЗ, 1 чалавек загінуў, 3 атрымалі раненне.

У мінулым годзе зафіксавана 3 выпадкі ўтаплення.

У 2015 годзе ў раёне зарэгістравана 32 пажары, што на 4 больш 2014 года, загінула 6 чалавек. За 1-ы квартал 2016 года ў раёне адбылося 6 пажараў, агонь забраў жыцці 2 чалавек.

Таксама ў 1-м квартале 2016 года здзейснена адно забойства.

У 2015 годзе з прычыны алкагалізму памерла 7 чалавек (столькі ж і ў 2014 годзе), у стане алкагольнага ап'янення здзейснена 39 злачынстваў.

М.Васільеў

****

У сёлетняй вясны – тваё імя,
твой смех, твая паходка,
твае вочы.
І даўкі пад грудзьмі стаіць камяк,
калі яна ўсміхацца мне не хоча.

Яна мне дорыць сонца і цяпло,
душу маю расшпільвае
нарасхрыст,
і я не выпушчу яе далонь,
на ўсё зваджуся я, абы не ростань.

Няхай яна праменнем разапне
ці громам перахрысціць
аглушальным,
ды толькі хоць бы зрэдку
сніцца мне
ў сваёй сукенцы беласнежнай
бальнай.

Няхай мяне аслепіць усяго,
няхай напоіць да краёў адчаем,
ды толькі не пакіне між снягоў,
ды толькі ад сябе не адлучае.

Няхай мяне зусім пазбавіць сну,
няхай у сэрца уварвецца болем,
але сябе дазволіць прыгарнуць,
але не пакідае аніколі.

Г.Станкевіч

НАВІНЫ ФУТБОЛА

ЮНЫЯ ФУТБАЛІСТЫ ПЕРАМАГЛІ

У пачатку мая каманда з Бешанковічаў паспяхова выступіла на занальных спаборніцтвах у Віцебску. Былі пераможаныя каманды Оршы, Віцебскага раёна, Дуброўна і Шуміліна. Унічыю згулялі з камандай Гарадоцкага раёна.

Па выніках турніру наша каманда заняла 1-е месца і разам з камандай з Гарадка, якая заняла 2-е месца, выйшла ў фінал абласных спаборніцтваў, што пройдуць у г.Віцебску 19-га траўня з удзелам 8 каманд.

Рэспубліканскі фінал адбудзецца ў Мінску 1 чэрвеня 2016 года.

Карпарацыя «Coca-Cola» праводзіць турнір сярод аматарскіх школьных камандБеларусіз2012годапаініцыятыве УП "Кока-Кола Беўрыджыз Беларусь". З 2014 года афіцыйнымі арганізатарамі турніру таксама з'яўляюцца Асацыяцыя «Беларуская федэрацыя футбола», Міністэрства адукацыі і Рэспубліканскі цэнтр фізічнага выхавання і спорту навучэнцаў і студэнтаў.

«Кубак Coca-Cola» – гэта спаборніцтва для хлопчыкаў 12-13 і дзяўчынак 12-14 гадоў з любых населеных пунктаў краіны і самы масавы дзіцячы турнір Беларусі. У мінулым розыгрышы прынялі ўдзел больш за 1500 каманд з 1041 школы, што складае 35% усіх школ Беларусі.

А.Тутэйшы

ГІСТОРЫЯ

ФАЛЬСІФІКАЦЫІ ГІСТОРЫІ ВАЙНЫ

Расейскія ўлады заяўляюць пра спробы фальсыфікацый гісторыі другой сусьветнай вайны. Свабода з дапамогай прафэсійных гісторыкаў сабрала фальсыфікацыі той вайны, якія застаюцца ў беларускіх школьных падручніках і агучваюцца ў дзяржаўных СМІ Беларусі.

1. Напад Нямеччыны на СССР быў цалкам нечаканы.

На самой справе Сталін атрымаў каля 80 папярэджанняў ад савецкай агентуры пра падрыхтоўку нападу і ягоныя тэрміны. Папярэдзіў яго пра гэта і Чэрчыль. Іншая справа, што Сталін ні Чэрчылю, ні сваёй выведцы ня меў веры. Ён думаў, што Гітлер не асьмеліцца ваяваць на два фронты, што немцы рыхтуюць высадку ў Англіі, а перакіданьне часткі войскаў на Ўсход — гэта такі манэўр, каб увесьці ангельцаў у зман.

Невыпадкова на першым пасьля нападу паседжаньні Палітбюро ЦК ВКП (б) Сталін даў вельмі грубую ацэнку таго, што здарылася: «Прас... лі!»

2. Узброеныя сілы Нямеччыны і яе саюзнікаў шматкроць пераўзыходзілі ўзброеныя сілы СССР у эўрапейскай частцы краіны.

Рабоча-Сялянская Чырвоная Армія па колькасьці войскаў, якія знаходзіліся ў заходніх памежных акругах, саступала войскам вэрмахту і саюзьнікаў Нямеччыны ў 1,3 раза — 3 мільёны 290 тысяч чалавек супраць 4 мільёнаў 306 тысяч. Але яна мела велізарную перавагу ў танках і самаходных гарматах (15 687 супраць 4170 нямецкіх, то бок больш як у 3,76 раза), у авіяцыі (10 742 самалёты супраць 4642 — больш як у 2,32 раза) і ў артылерыі (59 787 гармат і мінамётаў супраць 42 600 — у 1,4 раза больш).

Калі ўлічыць савецкія войскі другога эшалёна, якія знаходзіліся ў заходніх абласьцях РСФСР, прылеглых да Эстоніі, Латвіі, Літвы, Беларусі, Украіны (а гэта больш за мільён чалавек), то і перавага ў колькасьці асабовага складу таксама была на баку Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі.

3. Гарнізон Брэсцкай крэпасьці мужна супраціўляўся каля двух месяцаў, скаваўшы значныя сілы вэрмахту.

Немцы занялі Берасьце 22 чэрвеня да 12 гадзіны дня. Умацаваньні (форты) Брэсцкай крэпасьці штурмавала 45-я стралковая дывізія вэрмахту. Тыя войскі, што стаялі ў крэпасьці, 22 чэрвеня сышлі адтуль у прылеглыя лясы і далей адыходзілі на ўсход. У крэпасьці засталісяафіцэрыштабоўіўпраўленьняў, камэнданцкія, гаспадарчыя і іншыя падразьдзяленьні са складу 6-й і 42-й стралковых дывізіяў, памежнікі, чальцы афіцэрскіх сем'яў — усяго да 5 тысяч чалавек.

Гэтыя разрозьненыя часткі савецкая, а цяпер расейская і беларуская прапаганда называюць «гарнізонам». Абаронцы крэпасьці капітулявалі 30 чэрвеня. Толькі ва Ўсходнім форце купка салдат на чале з маёрам Гаўрылавым працягвала супраціўляцца цэлы месяц — да 23 ліпеня. Але ніякага стратэгічнага значэньня іх барацьба ня мела. Наагул, Берасьцем займаліся ўсяго дзьве дывізіі праціўніка (31-я і 45-я) — са 166, якія ўдзельнічалі ва ўварваньні.

4. «Лінія Сталіна».

Гэта сыстэма ўмацаваных раёнаў уздоўж старой заходняй мяжы СССР ад Карэльскага перашыйку да берагоў Чорнага мора. Будавалася яна з 1928 да восені 1939 году і называлася тады «лініяй Молатава» (а ў нямецкіх дакумэнтах — «лініяй Сталіна») — па аналёгіі зь «лініяй Мажыно», «лініяй Манэргейма».

«Лінія Сталіна» магла весьці бесьперабойны артылерыйскі і кулямётны агонь. Задачай «Лініі Сталіна» было прыкрываць Менск.

Дэмантаж «Лініі Сталіна» пачаўся з восені 1939 году, пасьля падпісаньня Пакту аб ненападзе і далучэньня Заходняй Беларусі. Да лета 1941 году дэмантаж «Лініі Сталіна» быў завершаны на 85%. Вось чаму немцы на пятыя суткі ўзялі Менск, і ніякіх баёў да Берасьця да Менску не было.

5. На часова акупаванай тэрыторыі ўвесь народ падняўся на партызанскую барацьбу супраць акупантаў.

Паводле савецкіх і шэрагу беларускіх навукоўцаў, «партызанскі рух на тэрыторыі Беларусі насіў агульна-народны характар. Колькасьць беларускіх народных мсьціўцаў перавышала 374 тысячы чалавек. Яны былі аб'яднаныя ў 1255 атрадаў, зь якіх 997 уваходзілі ў склад 213 брыгад і палкоў, а 258 атрадаў дзейнічалі самастойна». Так сьцьвярджае вядомы беларускі гісторык А. Каваленя.

Але паводле афіцыйных лічбаў, у партызанскім руху ўдзельнічала ня больш за 5% насельніцтва. На думку некаторых гісторыкаў, лічбы завышаныя ў 2–3 раза. Партызаны да вясны 1943 году не наносілі вэрмахту прыкметнай шкоды. А гісторыі пра неверагодныя подзьвігі групы Канстанціна Заслонава ў Воршы, атрада бацькі Міная (Шмырова) і іншыя такога кшталту — перабольшваньне.

6. Белыя плямы. Беларусь пасьля вайны страціла свае тэрыторыі.

10 жніўня 1945 году быў прыняты закон аб савецка-польскай мяжы. Згодна зь ім Польшчы дасталася амаль уся Беластоцкая вобласьць (17 раёнаў), да таго ж 3 раёны Берасьцейскай вобласьці. Гарады Аўгустоў, Беласток, Бельск, Гайнаўка, Драгічын, Ломжа і іншыя сталі польскімі. Узамен БССР атрымала ўсяго толькі 15 вёсак на былой польскай тэрыторыі.

Такім чынам, Беларусь стала адзінай краінай зь ліку пераможцаў фашызму, якая страціла частку сваёй этнічнай тэрыторыі. Усе астатнія краіны забралі тэрыторыі (Літва — палову Курскай касы і вярнула Клайпеду; Польшча — Уроцлаў, узьбярэжжа Балтыйскага мора; Расея — Калінінград). У падручніках пра гэта ня пішуць.

(скарочана)

Іна Студзінская
Радыё Свабода

НАША ЗДАРОЎЕ

НАГОДА ЗАДУМАЦЦА ЖЫВЫМ

На 1-га лютага 2016 года ў Бешанковіцкім раёне зарэгістравана 19 выпадкаў ВІЧ-інфекцыі. У раёне пражывае 17 ВІЧ-інфікаваных чалавек.

Для Беларусі, як і для многіх іншых краін, праблема ВІЧ/СНІД не страчвае актуальнасці. На 1 лютага 2016 года ў Беларусі зарэгістравана 20 038 выпадкаў ВІЧ-інфекцыі, колькасць людзей, якія жывуць з ВІЧ, склала 15 557 чалавек, паказчык распаўсюджанасці – 163,8 на 100 тысяч насельніцтва.

У Гомельскай вобласці за ўвесь перыяд назірання (са студзеня 1987 года па люты 2016 года) зарэгістравана 8933 выпадкі ВІЧ-інфекцыі, тут з ВІЧ-інфекцыяй жыве 6383 чалавекі. У Мінскай вобласці зарэгістравана 2846 выпадкаў (2324 чалавекі), у Мінску – 3498 выпадкаў (3034 чалавекі), у Брэсцкай – 1568 выпадкаў (1231 чалавек), у Магілёўскай вобласці – 1238 выпадкаў (1054 чалавекі), у Віцебскай – 1090 выпадкаў (867 чалавек), у Гродзенскай – 865 выпадкаў (664 чалавекі).

93,7% ці 18785 ВІЧ-інфіцыраваных адносіцца да ўзроставай групы 15-49 год.

Удзельная вага жанчын з агульнай колькасці ВІЧ-інфіцыраваных складае 40,5%, мужчын – 59,5%.

З 1987 года да 1 лютага 2016 года ад ВІЧ-інфіцыраваных маці нарадзілася 3140 дзяцей, дыягназ "ВІЧ-інфекцыя" пацверджаны 275 дзецям.

Усяго ў краіне сярод дзяцей ва ўзросце 0 да 14 год зарэгістравана 294 выпадкі ВІЧ-інфекцыі.

Сумарная колькасць выпадкаў СНІДу на 01.02.2016 года склала 5170.

Сярод ВІЧ-інфіцыраваных пацыентаў памёрла 4481 чалавек (у тым ліку ў стадыі СНІДу – 2543).

Колькасць ВІЧ-інфіцыраваных у нашай краіне няўхільна расце. Так, на 1 сакавіка толькі ў Віцебскай вобласці зарэгістравана 1105 выпадкаў ВІЧ-інфекцыі, з ВІЧ-інфекцыяй жывуць 881 чалавек, паказчык распаўсюджанасці склаў 73,5 на 100 тысяч насельніцтва (на 01.03 2015 г. – 64,2).

Найбольш небяспечнымі ў плане ВІЧ-інфекцыі з'яўляюцца Лёзненскі (53 выпадкі, 47 чалавек жыве з ВІЧ-інфекцыяй), Талачынскі (66 выпадкаў, 48 чалавек) , Полацкі (177 выпадкаў, 136 чалавек), Гарадоцкі (40 выпадкаў, 28 чалавек), Бешанковіцкі (19 выпадкаў, 17 чалавек), Віцебскі (43 выпадкі, 35 чалавек), Расонскі (10 выпадкаў, 9 чалавек), Дубровенскі (18 выпадкаў, 13 чалавек), Шумілінскі (10 выпадкаў, 8 чалавек) раёны і горад Віцебск (361 выпадак, 299 чалавек).

Хочацца нагадаць усім, што кожны год, у трэцюю нядзелю мая, праводзіцца дзень памяці людзей, якія памерлі ад СНІДу. Гэта не толькі памяць, але і нагода задумацца жывым.

Марына Аляксеенка
памочнік
урача-эпідэміёлага
ДУ "Шумілінскі РЦГЭ"

НАШЫ ЛЮДЗІ

МАЙСТАР З БЕШАНКОВІЧАЎ

У Бешанковічах ёсць будынак завода, дзе працуе ўсяго адзін чалавек. Ён жа — уладар заводскіх памяшканняў.

Андрэй Трубецкі — каваль, зваршчык, мастак і паралельна фінансіст. У яго некалькі хобі. У прыватнасці, ён займаецца падводным паляваннем. Паралельна пад вадой нешта шукае з прадметаў даўніны. Цікава, што ён займаўся ўтылізацыяй караблёў на беразе Фінскага заліву. На свае вочы бачыў падводную частку легендарнага крэйсера «Аўрора». Калекцыянуе якары. У гасцях у захопленага чалавека з залатымі рукамі пабываў карэспандэнт «Звязды».

У Бешанковічах творчая майстэрня Трубецкага знаходзіцца на тэрыторыі былога завода.

— Купіў заводскія плошчы на аўкцыёне за базавую велічыню. Тут раней выпускалі пластмасавыя вырабы. Сёння я — індывідуальны прадпрымальнік. Так выгадней у часы адсутнасці вялікіх заказаў. А раней у маёй фірме працавалі наёмныя работнікі. Але стала цяжка выплачваць ім зарплату... — распавядае майстар.

Цяпер мужчына сам займаецца коўкай, зварачнымі і бляшанымі работамі. Казыркі робіць, вароты і іншае. І з Расіі заказы былі. У прыватнасці, яго каваныя вырабы, арачныя і іншыя можна ўбачыць пры ўваходзе ў маскоўскі Пятроўскі пад'язны палац, дзе спыняліся адпачыць рускія цары. Асобны напрамак у творчасці — вырабы з розных запчастак, з металалому.

А па адукацыі Андрэй фінансіст. Скончыў у Мінску фінансава-эканамічны тэхнікум. У Віцебску працаваў у сістэме дзяржаўнага страхавання, у Бешанковічах — інспектарам. Потым — у кантрольна-рэвізійным упраўленні, падатковай інспекцыі. І раптам ўсё гэта надакучыла. Сышоў, каб займацца тым, што падабалася.

— Добра, што рукі, як той казаў, з правільнага месца растуць, бо ў радні да пакалення бацькі не было клеркаў, а ўсе — майстравыя: печнікі, цесляры, кавалі... Коўкай зацікавіўся, адшукаў неабходныя парады ў інтэрнэце. Потым на форуме кавалёў «Ост-метал» пазнаёміўся з кавалямі. Адзін з іх, піцерскі майстар Уладзімір Дзямідаў, навучыў мяне варыць дамаскую сталь. У сусветным павуцінні чытаў артыкулы і па іншых рамёствах. Спрабаваў, спачатку атрымлівалася, скажам так, неідэальна, але нічога, паўтараў, — расказвае Андрэй Віктаравіч.

Як каваль ён працуе у «Горадзе майстроў» падчас «Славянскага базару ў Віцебску». Аднойчы ўбачыў мноства журналістаў, якія суправаджалі Аляксандра Рыбака, пераможцу «Еўрабачання». Супрацоўніца тэлебачання прапанавала Рыбаку паспрабаваць нешта зрабіць.

— А часу ў «зоркі» было вельмі мала. Я літаральна хвілін за пяць разам з ім зрабіў нешта падобнае на нож. Дык яго адразу ж прадалі на імправізаваным аўкцыёне. За 40 тысяч рублёў, — смяецца майстар.

— Удзячны за расказы пра мінулае бабулі маёй Марыі. Удзячны майму сябру, краязнаўцу Станіславу Леаненку, за тое, што адшукаў звесткі пра майго далёкага продка. Ён, аказваецца, яшчэ ў 1501 годзе перайшоў на службу да рускага цара. Пасля гэтага мясцовы пан Юхно-Вароніч прасіў перадаць яму землі, вёску Мількавічы і сялян «здрадніка Івана Трубяцкога». Вядома, ганаруся тым, што маю дачыненне да роду Трубяцкіх. Шмат ведаю пра Бешанковічы. Дарэчы, менавіта тут праводзіўся славуты кірмаш на свята Пятра і Паўла. У ім бралі ўдзел купцы з розных мясцін: ад Крыма да Скандынавіі. На гэтых кірмашах дагаворы заключаліся на мільёны рублёў! І ўсё напавер! Сёння, вядома, бізнес працуе па іншых законах: часта падманваюць адно аднаго. А тады менталітэт быў іншы, — працягвае майстар.

На былым бешанковіцкім заводзе чаго толькі няма. Вырабы гаспадара, калекцыя прадметаў мінулага. Асаблівы гонар — інструменты дарэвалюцыйнага і даваеннага савецкага часу. Ёсць і зробленыя ўручную. Сярод інструментаў — фуганак з чырвонага дрэва, а на нажы для гэбля — масонскі знак.

— У мяне і кавалак біўня маманта ёсць, каменныя інструменты, посуд розных часоў, розныя прадметы побыту... Большасць артэфактаў з балот, са звалак, з пунктаў збору металалому. Ёсць і падоранае землякамі. Я ж сам тутэйшы, нарадзіўся ў Бешанковічах, у куточку, вядомым як былая слабада Стрэлка. І многія мяне ведаюць, тату майго, дзеда памятаюць. Разумеюць, што не на продаж прашу нешта, а для калекцыі. У краязнаўчым музеі неаднаразова праводзіліся выставы на аснове рарытэтаў, сабраных мною, — тлумачыць Трубецкі.

Пра якары ён расказвае з асаблівай цеплынёй. Дарэчы, калекцыянераў якараў у Беларусі адзінкі.

— Якараў шмат у мяне. Самым старым некалькі вякоў. Штогод падчас навігацыі па Заходняй Дзвіне ў мястэчка прыходзіла шмат караблёў. Калі яшчэ не было металічных ланцугоў, або каштавалі апошнія дорага, якары чапляліся на вяроўкі з пянькі. І падчас вялікай вады тыя вяроўкі рваліся. Якары заставаліся на дне, — распавядае суразмоўца.

Каб падняць якар, Андрэй і аднадумцы не карыстаюцца аквалангамі. Працэс патрабуе карпатлівасці і вытрымкі. Пры жаданні можна прадаць якары, бо попыт на іх сярод калекцыянераў ёсць. Але Трубецкі — патрыёт. Ён упэўнены, што «дары ракі» павінны заставацца ў раёне, дзе іх дасталі. А на жыццё ён заўсёды заробіць сваімі рукамі.

— Адзін з якараў можна ўбачыць у гарадскім парку. Ля яго вельмі любяць фатаграфавацца наведнікі ЗАГСа, які насупраць помніка. Наогул мару, каб у гарадку з'явіўся пад адкрытым небам «куточак старыны». Упэўнены, што турыстам, ды і тутэйшым, цікава даведацца не толькі пра тое, што было падчас вайны, але і пра тое, як жылі ў Бешанковічах даўней. Было б добра, каб стары парк быў запоўнены гістарычнымі рэчамі. Зону адпачынку можна было б упрыгожыць жорнамі са старых млыноў, стварыць алею якараў. Я займуся б гэтым. Дарэчы, браў удзел у стварэнні металічнай кніжкі ля скульптуры цмока ў Лепелі. Дык і ў Бешанковічах можна прыдумаць нешта цікавае! — разважае майстар.

Ён плануе зрабіць памятны знак недалёка ад месца, дзе падчас Вялікай Айчыннай упаў наш бамбардзіроўшчык. Хоча, каб людзі бачылі і крыж Свята-Мікольскай царквы, якую разабралі ў канцы пазамінулага стагоддзя. Крыж цудам захаваўся да нашых дзён і знаходзіцца на прыватным агародзе. Андрэй задумаў усталяваць яго каля дарогі, а вакол зрабіць прыгожую агароджу.

Ён падтрымлівае сувязі з падводнымі паляўнічымі, беларускімі дайверамі. Сярод іншага браў удзел у ачышчэнні Фінскага заліву ад безгаспадарчых караблёў, металалому. Тады давялося ўбачыць пад вадой частку «Аўроры». Дарэчы, цікавы факт: каб крэйсер не садзіўся на дно, у 1950-я гады адрэзалі частку корпуса. Апошняя, нікому не патрэбная, знаходзіцца ў бухце Вістна, дзе і працаваў Трубецкі. У яго калекцыі ёсць частка абшыўкі «Аўроры». Піцерскія сябры падарылі яму некалькі цвікоў з маставой першых гадоў існавання Санкт-Пецярбурга. Іх з часам проста вымыла Нява.

Нягледзячы на занятасць, Андрэй Трубецкі заўсёды рады расказаць турыстам пра мінулае краю. Да яго цягнуцца дзеці. Адна справа — вывучаць гісторыю на ўроках, але ж больш цікава да гісторыі дакрануцца сваімі рукамі.

pukshanski@zviazda.by

РЭХА ПЕРАМОГІ

«КАК БУДТО НЫНЕШНЕЕ НАЧАЛЬСТВО ИМЕЕТ КАКОЕ-ТО ОТНОШЕНИЕ К ТОЙ ПОБЕДЕ»

В Беларуси День Победы отметили менее помпезно, чем в России. Власти постарались, в частности, минимизировать присутствие «георгиевской ленточки», которая после Крыма, войны на Донбассе воспринимается у нас неоднозначно. Не было в этот раз парада. Но по большому счету, белорусская идеологическая вертикаль не может отойти от советской матрицы празднования 9 мая.

Аллергия на казенщину

Многие мои знакомые принципиально проводят этот день вдали от тусовок с казенной символикой, банальными речами и пивом, потому что для них та война — прежде всего страшная трагедия, катастрофа на всех уровнях: глобальном, национальном, уровне отдельной семьи. Своей семьи.

Люди думающие убеждены, что та Победа не должна маскировать провалы, подлости, жестокость сталинского режима. И тем более не должна маскировать бездарность нынешних властей, пытающихся спекулировать на подвиге дедов и прадедов.

Лента фейсбука в эти дни поведала мне много трагических историй, контрастирующих с официозной бравурностью, — о позоре оккупации, оборотной стороне «партизанки», презрительном отношении коммунистического начальства к человеческой жизни как на фронте, так и в тылу, возвращении после победы в неволю в собственной стране... В иных семьях жертв репрессий «родных» властей оказалось больше, чем павших на той войне.

Судя по воспоминаниям, например, огромное число белорусских мужчин (в том числе мой дед Иосиф, пулеметчик) полегло в 1944-45 годах в боях с немцами в Восточной Пруссии. Не обученных как следует, необстрелянных, их бросали в самое пекло, в лобовые атаки на амбразуры — как бы в отместку за годы, проведенные под оккупацией. Будто эти люди были виноваты, что в 1941-м не попали под мобилизацию, потому что Красная Армия откатилась на сотни километров за считаные дни.

Правда и фальсификация: все перевернуто

И в России, и в Беларуси власти с раздражением реагируют на неприятную правду о той войне. В их трактовке «правда» — это удобная лакированная мифология.

Вот и Александр Лукашенко, выступая 9 мая на возложении венков к монументу Победы в столице, шаблонно повторил: «Мы не позволили и никогда не позволим исказить правду об этой победе, фальсифицировать и отнять ее у наших детей и внуков».

Официальный лидер также подчеркнул, что за период оккупации «наши партизанские отряды и соединения уничтожили более полумиллиона вражеских солдат и офицеров, не меньше, чем союзные армии США и Великобритании после открытия второго фронта».

«Мы»! Как будто нынешнее начальство имеет какое-то отношение к той Победе. А где ваши собственные победы? Вы что, приблизили свою страну материально к уровню Запада, тех же немцев? Как бы не так. Сегодня «белорусская модель», которая держалась на советской индустриальной базе и российских дотациях, коллапсирует. Убогость хозяйственного (как и прочего) мышления, непрофессионализм отечественных державных мужей высветились нынешним кризисом во всей красе.

Привязка к советской матрице

В целом масштаб торжеств в честь Дня Победы в Беларуси в последние годы снижается, что особенно заметно, если сравнивать с размахом и помпезностью празднования этой даты в России. Такой вывод делает политолог и историк, эксперт минского аналитического центра «Стратегия» Валерий Карбалевич.

В комментарии для Naviny.by он отметил: «Белорусские власти стараются дистанцироваться от характерного для России имперского концепта этого праздника. Но делают это мягко, чтобы не осложнить отношения с Москвой».

На некоторое отличие белорусского формата празднования Дня Победы от российского обратил внимание в комментарии для Naviny.by и минский историк, шеф-редактор журнала Arche Александр Пашкевич. По его мнению, различие «определяется тем, что, как бы ни относиться к нынешней белорусской власти, ей все же чужды имперскость и реваншизм».

Консервация унылого застоя

При этом, добавлю, белорусские власти не просто по инерции следуют ритуалу или продолжают его культивировать во избежание конфликтов с Москвой (где в последнее время и так модно будировать тему «батькиной измены»).

Нет, белорусское начальство использует то, что на казенно-пафосном сленге называется «наследием Великой Победы», достаточно прагматично и по-своему гибко. Власти спекулируют на военной тематике, исторической памяти белорусов о колоссальных страданиях, чтобы перевести стрелки, сместить фокус с собственных экономических провалов.

Не случайно, полагает Карбалевич, и открытие пятого Всебелорусского народного собрания — традиционного мероприятия в стилистике съездов КПСС — назначено на 22 июня, день начала Великой Отечественной войны. По мнению политолога, белорусам снова будут внушать, что нет ничего важнее мирного неба над головой.

«Власти смещают акцент на то, что главные уроки той войны — это необходимость сохранять мир, стабильность, порядок на белорусской земле», — отмечает Карбалевич.

И если отбросить искусственный пафос официозных ораторов, то в нашей ситуации это означает подвести базу под консервацию унылого застоя.

Александр Класковский
naviny.by

ГАНЕБНЫ РЭФЕРЭНДУМ

10 НЯПРАЎДАЎ ПРА БЕЛАРУСКУЮ МОВУ

14 траўня 1995 году адбыўся рэферэндум, які зрабіў рускую мову дзяржаўнай, а беларускую адсунуў убок. Старыя забабоны пра беларускую мову з таго часу не зніклі, а новыя набылі форму. Я сабраў дзесяць самых знаменных забабонаў і прэтэнзій да беларускай мовы, што дасюль выкарыстоўваюцца ў спрэчках.

1. Мова ўсяго толькі зручная прылада стасункаў.

Выказванне, з якім звыкла згаджаюцца. Але з яго само сабой вынікае, што варта карыстацца прыладамі, што маюцца пад рукой – а гэта, у сучаснае Беларусі – руская мова і рускія словы.

Сцверджанне гэтае – падступная недагаворка. Мова не толькі і не столькі прылада, колькі складаная сістэма светабачання, знітаваная з каштоўнасцямі. Мова накідае на свет сваё сеціва тлумачэнняў, што адрознівае мову адну ад адной, задае гульню сэнсаў. Беларускім "каханню" і "любові" адпавядае адна руская "любовь", "памяркоўнасць" амаль не перакладаецца, а зручная "шуфлядка" выклікае ў суседзяў ступар.

Лічыць мову проста прыладай не выпадае.

2. "Няма розніцы, якой моваю карыстацца".

Гэтае сцверджанне звычайна закладзенае ў пытанні: "А якая розніца?", якое гучыць (заўжды) на рускае мове. Чыноўніцкі варыянт такой "абыякавасці" – выказванне: "У нас дзве дзяржаўныя мовы".

Гэтае сцверджанне – нават прапісанае ў канстытуцыях (шматкроць змененых) – фактам не адпавядае. Атрымаць вышэйшую адукацыю на беларускае мове – справа амаль немагчымая (на ўсю краіну толькі трыста беларускамоўных студэнтаў), законы выдаюцца на рускае мове, на тэлевізіі беларускую мову, калі і адшукаць можна, то толькі гады ў рады. У сучаснае Беларусі розніца ёсць – і ў дзяржаўных інстанцыях яна на карысць рускае мовы.

3. Беларуская мова правінцыйная.

Беларуская мова калісьці гучала ў вёсках, але даўно перабралася ў горад. Сёння цікавія – і нават элітарныя – рэчы гучаць на беларускае мове. За рускай мовай зарээрваваная пакуль масавая культура.

4. Як выкладаць матэматыку, фізіку па-беларуску?

Сцверджанне блізкае да папярэдняга і ва ўшчэнт хлуслівае. Беларуская тэрміналогія добра распрацаваная, маюцца слоўнікі, падручнікі, энцыклапедыя. На беларускае мове выкладалася – і выкладаецца – матэматыка ў Беларускім гуманітарным ліцэі, які, нягледзячы на свой сённяшні падпольны статус, застаецца выдатнай адукацыйнай установай.

5. Час нацый прайшоў. Навошта чапляцца за мову?

Гэтае сцверджанне звычайна выкарыстоўваецца, каб абвінаваціць беларускую мову і людзей, што яе абараняюць – у рэакцыйнасці і адсталасці. Але чамусьці працэсы моўнага рэнесансу і аднаўлення нацый, што здаўна ўключаныя ў тыя ці іншыя дзяржавы, адбываюцца ў самых розных рэгіёнах Заходняй Еўропе, на якую спасылаюцца абвінавачвальнікі.

6. Пакінем усё як ёсць.

Пакінуць усё як ёсць ні ў кога не атрымаецца. Моўныя працэссы ніколі не стаяць на месцы. Умовы, што скляліся ў Беларусі – русіфікаваныя школы, тэлевізія, абсалютная дамінацыя расейскай інфармацыйнай прасторы – толькі спрыяюць далейшаму выцісканню беларускае мовы, якое, зрэшты, у лукашэнкаўскай Беларусі ідзе імклівымі тэмпамі (з 1995 года нават палову дашкольнікаў у вёскаў выхоўваюць на рускае мове, чаго раней не было ані блізка). Каб захаваць хоць бы існы ўзровень беларускае мовы, трэба прыкладаць намаганні, якія "пакідальнікі" прыкладаць не збіраюцца.

7. Народ выказаўся на рэферэндуме. Большасць – супраць.

Праведзены з парушэннямі і махлярствамі рэферэндум не мае сілы. Мала таго, аніякі рэферэндум на гэтую тэму не будзе мець сілу, бо выказвацца на конт мовы – што існуе праз пакаленні – мусяць не толькі жывыя, але й памерлыя і тыя, што яшчэ не нарадзіліся.

8. Навязванне беларускае мовы парушае правы чалавека.

Гэтае сцверджанне перапоўненае перакрутамі. Правы адна-го чалавека завяршаюцца там, дзе пачынаюцца правы другога. Для рускамоўнага чалавека ў Беларусі адкрытыя ўсе шляхі, беларускамоўны штодзень сутыкаецца з перашкодамі – і гэта ягоныя правы заціснутыя. Кажуць нават пра "лінгвацыд" – вынішчэнне беларускае мовы, як такавой.

Але ёсць яшчэ адзін чыннік. Мова – з'ява калектыўная, і калектыўныя культурная каштоўнасць. За яе захаванне адказвае грамадства – і дзяржава, на тэрыторыі якой мова жыве. Пакуль гэтая адказнасць, што прадугледжвае пэўныя абавязкі, не праяўленая.

9. Гэта пытанне, увогуле, для грамадства не істотнае.

Калі гэтае пытанне такое неістотнае, то чаму на яго так нервова рэагуюць суседзі? Ім – што за справа? І чаму на гэтае "неістотнае" пытанне ўпарта рэагуюць "абыякавыя", якія сядзяць на беларускамоўных форумах, з пенай у роце даказваючы, што ім напляваць? Зрэшты, калі абыякавым напляваць, іншым не.

10. "Я асабіста не супраць беларускае мовы".

З гэтага выказвання звычайна пачынаецца выказванне пра беларускую мову. А потым следуюць усе ці асобныя ўзгаданыя аргументы. Калі чалавек, сапраўды, быў бы не супраць беларускае мовы, ён гэтымі аргументамі не карыстаўся бы.

Андрэй Расінскі
"Новы час"

ПРА БЕЛАРУСЬ

ЛЕНИВЫЙ НАРОД

Зацепило! Призыв Александра Лукашенко к белорусам работать еще лучше, а не кивать на власть, прозвучал полным издевательством.

Свою пламенную речь глава государства произнес совсем недавно, общаясь после пасхального богослужения с жителями Шклова. В частности, Лукашенко призвал граждан критически оценивать, прежде всего, результаты собственного труда, думая над тем, как работать еще лучше.

– Если мы начинаем друг на друга толкать, что это кто-то должен сделать, не я, это власть плохая, которая должна сделать – это плохо, это неправильно. Надо, прежде всего, смотреть на себя – а что я сделал?

Примечательно, что сообщить гражданам о том, что они недорабатывают, Лукашенко решил в День труда – 1 мая. Да и посыл не кивать на власть прозвучал с точностью наоборот: мол, сами виноваты – плохо работаете.

Впрочем, обвинять своих сограждан во всех экономических неудачах — давняя практика Александра Григорьевича. В 2014-м белорусы устроили ему в стране девальвацию, скупив в обменниках доллары и накупив автомобилей. В 2013-м обрушили легкую промышленность, вывезя из страны валюту и «привозя назад европейский мусор». В 2011-м подорвали золотовалютные запасы страны, устремившись на курорты в Египет. А потом и вовсе решили устроить в стране голод, разобрав в магазинах сахар и масло.

Теперь вот еще выяснилось, что и работают они не очень... А пока власть упахивается, нам стоит задуматься, где же мы так сильно недоработали?

Может, это крестьяне так плохо вскопали землю, что внешний госдолг вырос до рекордных 13 миллиардов долларов?

Или, может, рабочие так плохо трудились, что количество скопившихся на складах тракторов и прочей продукции превысил все возможные пределы?

Или, может, это ленивые работники предприятий так намылили глаз руководству, что оно больше не в состоянии было видеть их чаще трех раз в неделю, отправив в «незаслуженные» отпуска?

В общем, есть о чем задуматься. Хотя уже сейчас можно с точностью сказать, где именно белорусы недоработали и что до сих пор не сделали из того, что давно должны были сделать — это заставить власть уважать себя.

Анастасия Зеленкова
gazetaby.com

БЕЛАРУСЬ - РАСЕЯ

ГАЗАВАЯ ПАСТКА

Цяперашні беларуска-расейскі газавы канфлікт, які распачынаецца на нашых вачах, мала падобны да ранейшых. Тыя дамовы аб цэнах на газ, якія былі падпісаныя паміж Менскам і Масквою ў пэрыяд высокіх коштаў на энэргарэсурсы, тады былі выгадныя Беларусі. Цяпер, калі сусьветныя цэны на нафту ўпалі (а газавыя кошты ў значнай ступені прывязаныя да нафтавых), ранейшыя пагадненьні сталі нявыгаднымі для беларускай дзяржавы. Аднак Расея адмаўляецца іх пераглядаць, спасылаючыся на тое, што дамовы, на якіх у 2011 годзе настойваў Менск, трэба выконваць.

І вось у такой сытуацыі здарылася абвастрэньне канфлікту. Гаворка ідзе ня проста пра элемэнтарную завінавачанасьць, якой у беларускай эканоміцы цяпер шмат, бо ў прадпрыемстваў няма чым плаціць. У дадзеным выпадку беларускі бок пайшоў на абвастрэньне, пачаў дзейнічаць з пазыцыі сілы, стаў явачным парадкам усталёўваць сваю, «справядлівую», на думку Менску, цану на газ. Гэта не самадзейнасьць абласных арганізацыяў, якія займаюцца газазабесьпячэньнем. У дадзеным выпадку гаворка ідзе пра сьвядомую пазыцыю ўраду, прынятую на палітычным узроўні, яе агучыў віцэ-прэм'ер Уладзімер Сямашка. Беларусь чыніць ціск на Маскву, каб тая ў гэтым пытаньні пайшла на саступкі.

Так часта бывала і раней, калі беларускі бок не прасіў, а патрабаваў ад Расеі саступак, ішоў на скандал. Узгадаем, напрыклад, калійную вайну 2013 году, калі кіраўніцтва Беларусі брутальна арыштавала гендырэктара расейскай кампаніі «Уралкалій» Уладзіслава Баўмгертнэра, патрабуючы кампэнсацыі за нанесеную шкоду і крыўду.

Як і тады, цяпер Лукашэнка таксама ідзе на публічны канфлікт, паводзіць сябе з Расеяй досыць сьмела, нават правакатыўна. Варта заўважыць, што падчас нядаўняга выступу ў Нацыянальным сходзе з пасланьнем кіраўнік дзяржавы даволі жорстка крытыкаваў РФ. Лепшы спосаб абароны, апраўданьня за пэўнае дыстанцыяваньне ад Масквы ў замежнай палітыцы — гэта наступ. Лукашэнка нават прыводзіў у прыклад пазыцыю Захаду, супрацьпастаўляючы яе расейскай. Паездка ў Стамбул — гэта таксама быў пэўны выклік Маскве.

У чым прычыны такой вольнасьці? На мой погляд, тут справа ў тым, што падзеньне сусьветных нафтавых коштаў разбурае адну з крыніц эканамічнай падтрымкі Беларусі з боку Расеі. Расейскі энэргетычны грант моцна зьменшыўся. Гэта значыць, што зьмяншаецца ступень эканамічнай залежнасьці Менску ад Масквы. І гэта дазваляе беларускаму кіраўніцтву паводзіць сябе больш свабодна ў дачыненьні да РФ.

І тут цікавая рэакцыя расейскага боку. У "Газпрома" ёсьць вельмі дзейсны рычаг ціску на Беларусь, які ён раней выкарыстоўваў шмат разоў. Расейская кампанія магла проста скараціць пастаўкі газу ці хоць бы прыгразіць гэтым. Бо газавы кранік у яе руках.

І што ж робіць дзяржава, якая прэтэндуе на глябальную ролю ў сьвеце, якая ўступіла ў зацяты палітычны канфлікт з самімі Злучанымі Штатамі? Цяжка паверыць, але яна ў спрэчцы з бліжэйшым саюзьнікам апэлюе да міжнароднага права. Кампанія «Газпром трансгаз Беларусь», якой валодае «Газпром», падала пазоў у міжнародны арбітраж на беларускія абласныя газавыя структуры. Расея будзе судзіцца зь Беларусьсю! Выпадак унікальны. Звычайна беларуска-расейскія разборкі ладзяцца «па пацанскіх паняцьцях»: бакі высьвятляюць, хто больш круты. А вось цяпер усё мае вырашыць суд. Як казаў Лукашэнка, сьвет страціў розум.

Валер Карбалевіч
"Радыё Свабода"

СУДОВЫ ПРАЦЭС

«НЕУЖЕЛИ ЗА 40 ЛЕТ РАБОТЫ Я НЕ МОГУ ПОСТРОИТЬ КОТТЕДЖ?»

Сенатор Анна Шарейко недоумевает, почему она, руководитель со стажем, должна оправдываться в суде за дом, дачу в глухой деревне, машину и любовь с литовским бизнесменом.

— Этот злосчастный дом — как бельмо для всех. Зачем я тогда работала всю жизнь, если не могу позволить минимальные блага в предпенсионном возрасте? Я не воровала у государства! — заявила во вторник в Верховном суде сенатор и директор Витебской птицефабрики Анна Шарейко.

Она говорила громко, четко, эмоционально, часто ссылаясь на цифры и статистику.

— Анна Васильевна зажигает, — говорили в перерыве адвокаты.

Напомним, уже третий месяц суд рассматривает громкое дело руководителя птицефабрики «Ганна». Вместе с ней в статусе обвиняемого оказались еще 6 человек. Следствие уверено: во время тендера на поставку кормов Шарейко лоббировала интересы компании «Русском-Р», которая фактически принадлежит ее литовскому возлюбленному Вальдемарасу Норкусу, и отклонила более выгодное предложение ОАО «Экомол», что привело к ущербу в 4 миллиарда рублей.

— Как можно так все перевернуть? О каком лоббировании идет речь? — не скрывала свое возмущение Анна Шарейко. — Никогда на планерках не говорила, что покупать премиксы нужно только у «Русском-Р». Как бы я потом смотрела в глаза специалистам? Я поступала честно, справедливо и верно. Никогда не обсуждала с Норкусом дома рабочие дела. У меня было два мира — дом и работа, и эти миры никогда не путала. Волосы вставали на голове, когда читала обвинение.

А дальше гособвинитель стал интересоваться всем: когда была продана квартира и построен дом? ночевал ли Норкус у Шарейко? когда они стали жить вместе? кто платил в ресторане за ужин?

— Все расскажу, мне нечего скрывать. Продав квартиру, одолжила денег у сестер под честное слово, до сих пор не рассчиталась. В 2009 году брала у Норкуса заем и вернула.

— Так где вы взяли деньги на строительство дома? — уточнил прокурор Метельский.

— Послушайте, я 40 лет работала. Неужели не могу построить коттедж в 230 квадратов, из них только 120 квадратов жилых. Чем этот дом отличается от других? В нем нет ничего сверхъестественного: стены покрашены краской, наполовину сделан из стекла, это позволило удешевить проект. Да, он выглядит не так, как все дома в Витебске, потому что его проектировали в Литве.

— Вы объездили полмира. За какие средства? — спросил гособвинитель.

— Следствие перепутало все поездки — и личные, и командировки. От птицефабрики я была в Италии, Израиле, Турции, Бельгии, Германии, Голландии... С Норкусом нас связывали только искренние, ничем не обремененные чувства. Я и теперь не знаю, что у него есть из имущества и на кого оно зарегистрировано.

— Чувства — это хорошо, но кушать хочется всегда, — отметил прокурор Метельский. — Кто платил за поездки?

— Норкус европейский человек, а я независимая женщина. Каждый платил за себя. Мы не вели совместного хозяйства, только договорились, что в новом доме я оплачиваю интернет, электроэнергию, вывоз мусора, а он — аквариум, бассейн и обеспечивает уборку.

— А в ресторане кто платил?

— Послушайте, неужели мужчина не может за меня заплатить? Да, я ела за его счет, — улыбалась Шарейко. — Меня удивило, что в материалах уголовного дела еще и технику в доме перечислили. Государственный обвинитель, вот у вас дома «Витязь» стоит? (прокурор улыбнулся, но промолчал. — Ред.). У меня, как и у всех, стоит Sony. И что? Следствие все перевернуло. Дом — это мое единственное жилье, счетов нет, бизнеса тоже, родственников перекопали, все живут скромно.

Анне Шарейко пришлось также объяснять, почему она звонила руководству «Русском-Р», зачем просила погасить перед ними долг.

— Не доводите все до абсурда. Это рабочие вопросы. В день у меня тысяча звонков. Пусть бы кто пожил в таком ритме, как работала я, сошел бы с ума, — отметила Шарейко. — Грамотному человеку понятно и видно, как проводилась проверка «Экомола» и Витебской птицефабрики. Если бы следствие согласилось провести экономическую экспертизу, все стало бы на свои места, но нам дважды отказали.

О том, что дела на фабрике теперь не очень, говорят и нынешние сотрудники, и те, кто сейчас сидит за решеткой. Согласно цифрам, озвученным в суде, в 2015 году предприятие недополучило прибыль в 194 миллиарда. А в предыдущих годах прибыль составляла 10 миллионов долларов.

— Если бы не отсутствовала руководство и ключевые специалисты, которые сейчас находятся под стражей, этого не было бы! Мы прошли такую закалку! У фабрики теперь трудное финансовое положение, не за что покупать добавки, корма. Специалисты напуганы правоохранительными органами и боятся выбрать лучшего производителя. Это правоохранительные органы наносят ущерб — и дальше все идет по наклонной? — уверена Анна Васильевна.

Единственный, кто выступил против Шарейко и ее команды — Владимир Лиоренцевич. Он единственный, кто остается на свободе и находится под подпиской о невыезде. На показаниях бывшего главного специалиста фабрики строится все обвинение. Однако в суде выяснилось: в тот день, когда Шарейко якобы вызвала его в кабинет и дала указание, чтобы тендер выиграл «Русском-Р», Анна Васильевна была за границей.

— Все слова лживые, и все заявления Лиоренцевича можно опровергнуть, — добавила Шарейко.

Процесс продолжается.

Катерина Борисевич
«Комсомольская правда в Белоруссии»

Заснавальнік і рэдактар: Станкевіч Георгій Мікалаевіч

Адрас рэдакцыі: Бешанковіцкі раён, в. Старыя Ранчыцы, e-mail: stan62@list.ru, тэл. 60237, маб. +375292184739
Газета выдаецца з сакавіка 2005г.

Падпісана да друку 17.05.2016 у 16.10
Наклад: 290 асобнікаў.
Выдаецца адзін-два разы на месяц на беларускай і расійскай мовах.

Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы дзеля палемікі, не падзяляючы пазіцыі аўтараў.
Друкуецца на ўласным абсталяванні.
Распаўсюджваецца бясплатна дабраахвотнікамі.